

Bloed aan de muur

Dave Schweitzer praat over zijn haat-liefde relatie met Antwerpen, bloed in de frigo en groene ketchup, via zijn werk en in *Ondernemers*.

Hij vroeg om bloed van seropositieven, stopte het in injectienaalden en smeerde hun levensverhaal uit op doek. Na de tentoonstelling 'Positive' verwierf Dave Schweitzer internationale bekendheid. "Heiligschennis", titelden sommige krantenkoppen. En daarmee bereikte de Antwerpse kunstenaar onrechtstreeks zijn eigenlijk doel. "Een kunstenaar moet vragen stellen. Het is aan het publiek om antwoorden te zoeken", luidt het. **Peggy Huygelen**

“Toen ik afstudeerde als vertaler tolk heb ik verscheidene jobs gehad. Ik heb gewerkt als copywriter voor een reclamebureau, ik was een tijdje journalist bij een krant, etc. Maar ik heb nooit ergens langer gewerkt dan drie, vier maanden. Dan was ik het meestal beu. Uiteindelijk besliste ik een sabbatjaar te nemen. Altijd al gepassioneerd door kunst ben ik zelf kunst beginnen maken. Ik ben een paar maanden naar de Provence getrokken. Mijn moeder baat daar een hotel uit. En daar ben ik, met de aanmoediging van een bevriend Frans kunstschilder zelf beginnen schilderen. Mijn twee schilderijen waren nog niet helemaal klaar toen ik weer naar Antwerpen vertrok. Ooit werk ik er wel aan door, dacht ik toen. Weer in Antwerpen kreeg ik telefoon van mijn moeder. Om te zeggen dat er twee klanten mijn schilderijen wilden kopen. Ze hadden mijn werken gezien en waren er – beide om andere redenen – door geraakt. Aanvankelijk was ik woest. Niemand mocht die werken zien, ze waren immers nog niet klaar. Dus kleefde ik er een belachelijke prijs op. Dan blijven ze er wel af, dacht ik. Maar het tegendeel bleek toen mijn moeder me vijf minuten later terugbelde. Mijn twee eerste werken waren verkocht. Dit zou mijn beroep worden.”

En Antwerpen kon niet naast de jonge kunstenaar kijken. Zijn eerste tentoonstelling 'Positive' haalde meteen het internationale nieuws. Schilderijen met bloed van seropositieven. Het was vernieuwend en – voor velen – shockerend. Positive lokte afschuw, maar vooral ontroering uit in Antwerpen en ver daarbuiten. Dave's taak als kunstenaar was volbracht. Mensen hadden weer even de ogen geopend voor de aidsproblematiek. "Er wordt nog zoveel klinkklare nonsens verteld over aids",

motiveert hij de tentoonstelling. "Een meisje van vijftien die net terugkwam uit Ibiza vertelde me wat een fantastische tijd ze er beleefd had. Ik vroeg haar meteen of ze het toch wel veilig gedaan had. Weet je wat ze antwoordde? Tuurlijk, ik pak de pil toch..." Dave schudt het hoofd. "Veel jongeren denken dus echt dat aids een ziekte van vorige eeuw is, ze zijn zo onvoorzichtig, het kan hen niet overkomen. Daarom besliste ik iedereen nog 's wakker te schudden. "Iedereen verklaarde me uiteraard meteen voor gek toen ik vertelde dat ik schilderijen wilde maken met bloed van seropositieven." Maar bij sensoa, een vereniging in het Antwerpse die zich bezighoudt met sensibilisering omtrent de aidsproblematiek, kon hij mensen overtuigen van zijn doelstelling. Toen ik vertelde dat ik met besmet bloed wilde schilderen, keek iedereen vreemd op. Tot één man zei: oké, ik doe mee. Nog enkele anderen volgden."

Besmet bloed in de frigo

Wat volgde waren diepgaande gesprekken over het leven (met en zonder aids). "Ik wilde echt die mensen registreren, ik wilde weten wie ze waren. Ik kreeg enorm veel verschillende verhalen. De een begon met 'vroeger waren wij met vijf kinderen', de ander met 'vandaag op 't werk heeft mijnen baas het weer zwaar uitgehangen, ik kon zijne nek wel omwringen en nog een ander met 'dat is echt veranderd toen bleek dat ik seropositief was'. Iedereen verwerkt het natuurlijk op zijn manier. Iemand vertelde me zelfs dat hij de ziekte als een gast zag in zijn lichaam 'en als ik me gedraag als een goed gastheer...', luidde het. Met een frigo gevuld met besmet bloed en een leger injectienaalden kon Dave aan de slag. "Het moeilijkste was schilderen met die injectienaalden. Ik heb dus eerst heel wat moeten oefenen (met varkensbloed) om die techniek –

het doek staat bijvoorbeeld niet op een ezel, maar ligt horizontaal – onder de knie te krijgen. Bovendien was er het voortdurende gevaar voor besmetting. Daarom droeg ik altijd een bril en een masker, tegen eventuele spatten. Wat me trouwens achteraf ook opviel, was het stigma dat nog altijd rond aids hangt. Toen enkele bezoekers me vroegen wat de mensen achter de portretten van de tentoonstelling vonden en ik hen zei dat ze dat hen zelf moesten vragen aangezien ze bijna allen aanwezig waren, dan merkte ik dat ze plots angstig werden. Zo van 'lopen die hier echt rond.' Net om de brug te slaan tussen seropositieven en niet-seropositieven maakte Dave ook een portret van zichzelf met zijn eigen (niet besmet) bloed.

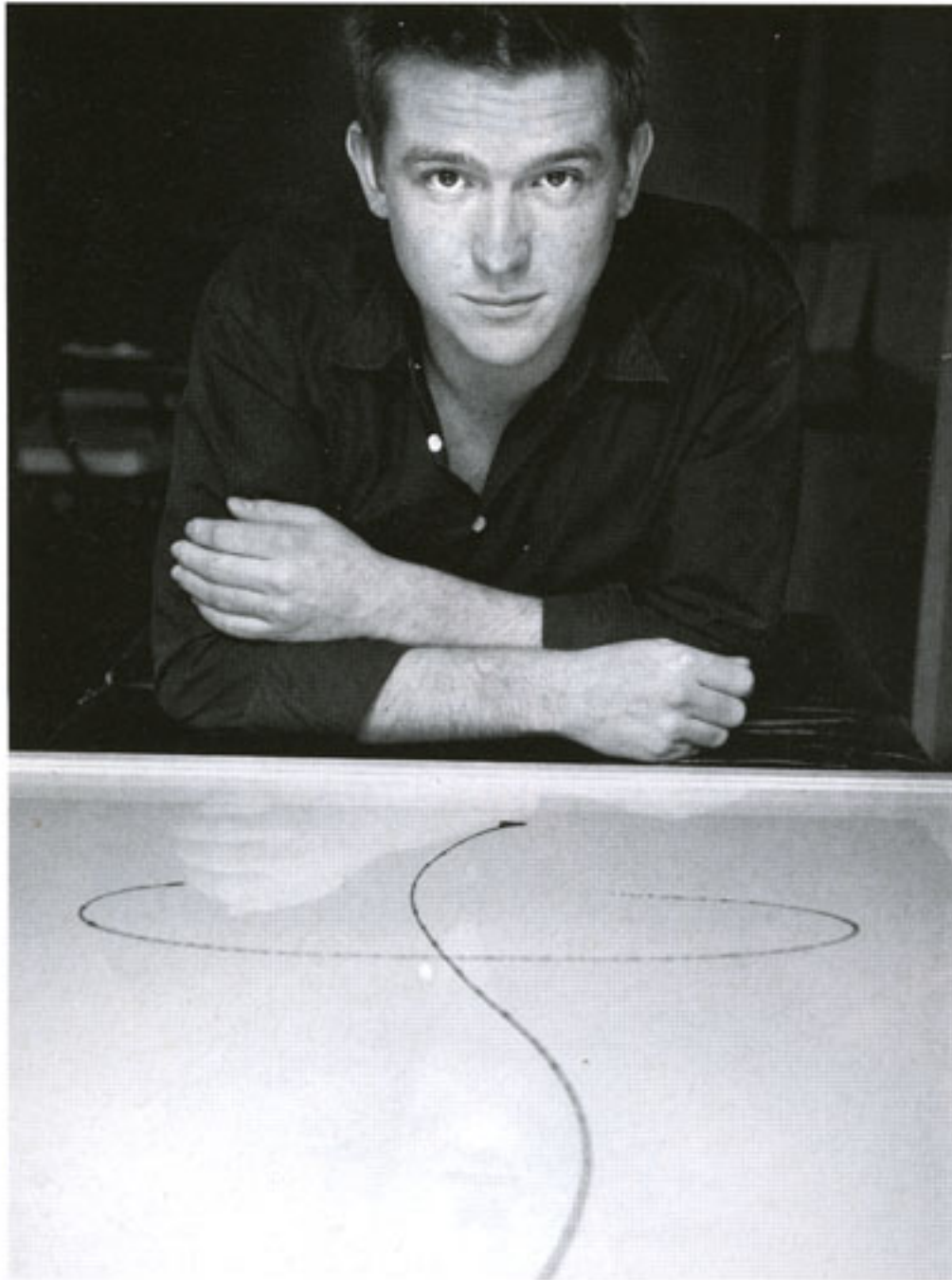
Door Dave's aderen stroomt ongetwijfeld kunstzinnig bloed. En dat is meteen de reden waarom zijn werk zoveel mensen aangrijpt, beroert, shockeert of zelfs afkeert. "Ik ben vooral een abstract kunstenaar en evolueer steeds meer naar conceptuele kunst", zegt hij van zichzelf. "Ik vertrek vanuit een idee, een boodschap en gebruik de kunst als het ware als middel om die boodschap uit te

"Een meisje van vijftien die net terugkwam uit Ibiza vertelde me wat een fantastische tijd ze er beleefd had. Toen ik haar vroeg of ze 'het wel veilig gedaan had', antwoordde ze: Tuurlijk, ik pak de pil toch. Veel jongeren denken dat aids een ziekte van vorige eeuw is."

dragen. Een kunstenaar moet vooral vragen stellen. Het is het publiek dat de antwoorden moet bedenken." Daarmee wuift Dave de kritiek weg als zou hij als beginnend kunstenaar met 'Positive' misbruik gemaakt hebben van mensen met hiv om zelf bekendheid te verwerven. "Trouwens, elke kunstenaar wil met zijn kunstwerken toch zoveel mogelijk mensen bereiken. Een kunstenaar die het tegendeel beweert, is een hypocriet." Bovendien schonk Dave een deel van de opbrengst van de tentoonstelling aan organisaties die sensibiliserend werken rond de ziekte. Toch verzwegen hij dat voor de pers. "Ik doe dat wel vaker. Niemand heeft daar zaken mee", zegt hij. "Ik beslis zelf wel hoeveel en aan wie ik mijn geld schenk. Bovendien schenk ik meestal anoniem."

Groene ketchup

Enkele van de werken van Positive zullen ook de Antwerps-Wase Kamer sieren. Daarnaast zal er ook werk komen te hangen van de reeks 'Hate to Love Antwerp'. "Positive was echt heel zwaar voor me", zegt Dave. "Je bent met zoveel emoties bezig, moet zoveel persoonlijke verhalen registeren. Bovendien kon ik geen bloed meer zien. Ik zette de televisie gewoon uit als er maar een bloedspatje op te zien was. Ik was daar veel te intiem mee bezig geweest. Weet je dat ik zelfs groene ketchup heb gekocht? In elk geval, ik was toe aan een nieuw project. Ik had behoefte om me te ontladen. Ik moest me volledig losgooien. En dat zie je in 'Hate to Love Antwerp'. Die schilderijen, de kleuren, het geheel explodeert bijna. In die reeks heb ik mijn haat-liefde verhouding met Antwerpen getoond. Enerzijds, als ik de stad verlaat, kan ik niet snel genoeg weer naar Antwerpen komen. Anderzijds wil ik er voortdurend weg. Wat me zo bevalt aan Antwerpen? Tja, het gevoel van 't stad, begrijp je? Dat is zo moeilijk uit te leggen. Ik ben geboren en getogen in Antwerpen, ik heb hier ook altijd gewoond. Ik heb hier heel veel vrienden en dat schept uiteraard een band. En toch wil ik ook altijd weer weg."

In de Provence gaan wonen, waar zijn moeder een hotel uitbaat, ziet Schweitzer nochtans niet meteen gebeuren. "Misschien als ik wat ouder ben", lacht hij. Ondertussen wil hij nog wat van de wereld zien. "Het voordeel aan mijn job is dat ik die overal ter wereld kan uitvoeren. Ik heb een tijdlang in Amerika gewoond, ga binnenkort wellicht exposeren in Tokio en Positive gaat wellicht even naar Moskou. In Rusland is het immers erg gesteld met de aidsproblematiek. Daarom waren ze enorm geïnteresseerd in deze tentoonstelling." Voorts hangt er ook werk van Dave in een galerij in Italië.

Het is weinig jonge kunstenaars gegeven, maar Dave verdient ondertussen zijn brood met zijn kunstwerken. Hij is dan ook geen voorstander van het kunstenaarsdecreet. "Ik denk niet dat subsidies de creativiteit aanwakkeren. Integendeel", verklaart hij. "Trouwens, ik heb ook nog nooit behoefte gehad aan subsidies. Het zou uiteraard wel mooi meegenomen zijn, maar voor mij hoeft het zeker niet." Of de kunstenaar zich ook een beetje ondernemer voelt? In zeker zin ben ik dat wel. Dit is voor mij ook echt een job als een andere. Vroeger woonde ik in een loft,

"Ik vertrek vanuit een idee, een boodschap en gebruik de kunst als het ware als middel om die boodschap uit te dragen. Een kunstenaar moet vooral vragen stellen. Het is het publiek dat de antwoorden moet bedenken."

beneden was mijn atelier. Maar daar ben ik nu van afgestapt. Ik woon nu op een appartement en ik ben op zoek naar een atelier. Ik heb het dus echt nodig om naar mijn werk te kunnen rijden. Ik werk als zelfstandige, ben voortdurend bezig met mijn administratie, draag sociale bijdrage af, etc. Voorts moet ook ik budgetten opstellen, contacten met drukkers onderhouden om de uitnodigingen te laten drukken, onderhandelen met galerijen etc. En uiteraard heb ook ik de weerslag gevoeld van 11 september. Kunst is natuurlijk een luxe bovenop een luxeproduct. En vanaf het moment dat het economisch minder goed gaat, laten mensen dat meestal vallen."

Tóch hoef je volgens Dave als kunstenaar niet zozeer commercieel te zijn om te kunnen overleven. "Maar je moet wel ten allen tijde nuchter blijven. Als mensen horen dat je 2.500 euro aanreken voor een schilderij fronsen ze al snel de wenkbrauwen. Maar je moet er rekening mee houden dat ik enkel geld verdien wanneer ik tentoonstel. Tijdens de voorbereidingen - en die slepen soms zeer lang aan - verdien ik helemaal niks. Ja, soms krijg ik een telefoontje uit Italië om te zeggen dat er een werk van mij verkocht is. Dat wel. Bovendien moet je ook de prijs van al het aangekochte materiaal meerekenen." Maar dat betekent niet dat Dave al eens water bij de wijn doet. "Tijdens een tentoonstelling ben ik ooit een studente tegen het lijf gelopen die helemaal weg was van mijn werk. Ze wilde drie schilderijen kopen omdat die bij mekaar hoorden, maar helaas had ze niet genoeg geld. Ik heb haar gezegd dat ze zelf een prijs moest bedenken. Dat deed ze. Uiteindelijk heeft ze me gevraagd de werken bij haar thuis te komen hangen. Ze heeft toen zelfs lekker gekookt voor me. Da's wel fijn natuurlijk." Maar dat gebeurt gelukkig niet elke dag. "Ik moet ook mijn brood verdienen. En wanneer mensen me dan vragen waarom ik in godsnaam die schilderijen van Positive verkoop, dan antwoord ik meestal: als de loodgieter je gootsteen komt repareren, dan betaal je die toch ook." ●